

De wolf en de deskundigen

Een fout begrip van de wolf leidt onvermijdelijk tot ongelukken.

U bent een leek op het gebied van wolven. U weet er niets van. Maar toch heeft u een vaag beeld van het dier vanwege alles wat u via de media opgevangen heeft. Van mensen, die zich wel of niet affichereren als wolvendeskundigen. Maar kloppen al die beweringen?

Ja, u bent een leek op dit gebied, maar u heeft wel leren lezen!

TEGENSTRIJDIGE BEWERINGEN	3
WIE HEEFT ER GELIJK?	5
AANVALLEN OP MENSEN	5
NOORD-AMERIKA	5
RUSLAND	5
FRANKRIJK	6
BELGIË	7
LIMBURG	7
AFGHANISTAN /TURKIJE	7
DE GRUWELIJKE REALITEIT	9
HOE DOODT DE WOLF?	9
DE GROEP-GEIST, GELOOFWAARDIG?	11
GEIST: HET ZIJN DE OMSTANDIGHEDEN!	12
DE VOORZICHTIGE WOLF	12
WANNEER ZIJN WOLVEN GEVAARLIJK?	13
DE 7 STAPPEN VAN GEWENNING VOLGENS GEIST	14
SAMENVATTEND	16
SAMENLEVEN MET DE WOLF IS MOGELIJK	18
EEN BEVESTIGING UIT EEN EUROPESE BRON	18
THE FREEDOM OF THE WOODS	19
WAAR GAAT HET NAAR TOE?	20
WE MOGEN DUS CONCLUDEREN.....	21
ACHTERGRONDINFORMATIE	22
LEVEN EN WERK VAN DE GROEP-GEIST	22
VALERIUS GEIST	22
WILL N. GRAVES	23
TED B. LYON	24
HEEFT GEIST TOCH ONGELIJK?	27
HOEVEEL WOLF KUNNEN WE HEBBEN VOORDAT DE WILDSTAND INSTORT?	28
OVERKILL IN NEDERLAND	29
HET BOEK 'WOLVES IN RUSSIA'	30
YELLOWSTONE NATIONAL PARK	31
WAAROM NOG GEEN GROTE ONGELUKKEN IN EUROPA?	32
WAAROM DENDERT EUROPA GEWOON DOOR?	35
ANEKDOTES EN MEER	36
HEERLIJKE JONGE WELPJES	36
IDAHO WOLVENAFSCHOT	37
PREDATOR PIT/BIOLOGISCHE WOESTIJN	37
DE BEREN LIETEN ZICH NIET ZIEN	38
SUPERPACKS IN SIBERIË	38
COYOTES SLIMMER DAN WOLVEN?	38
REFERENTIES EN LITERATUUR	40

Tegenstrijdige beweringen

Als we een mening over de wolf willen vormen, zijn we aangewezen op wat we lezen of horen in de media. De standpunten, die we in ons land vernemen, komen van biologen, deskundigen (al of niet zelfbenoemd), wolvenliefhebbers, actiegroepen en sommige politici. Deze groep noemen we in dit artikel de Groep-NL.

Er bestaan echter ook heel andere standpunten, van andere deskundigen. Die noemen we hier de Groep-Geist, een naam die verderop verklaard wordt.

Groep-NL	Groep-Geist
1. De wolf is een prachtig dier met recht op bestaan.	1. De wolf is weldegelijk gevaarlijk
2. De wolf hoort thuis in onze natuur.	2. Onder omstandigheden valt hij ook mensen aan en verscheurt ze.
3. Een schitterende ervaring om dit dier in de natuur te zien	3. De wolf een beschermde status geven is een tactische fout en ook slecht voor de wolf als soort (hybridisering)
4. Top predator: houdt populatie hoefdieren gezond.	4. De wolf doodt NIET bij voorkeur zieke dieren
5. Pakt bij voorkeur zieke dieren	5. Brengt onbalans in de wildstand
6. Zorgt voor 'balans' in de natuur/wildpopulaties	6. Doodt veel meer dan hij vreet
7. Hij is goed/onmisbaar voor de biodiversiteit.	7. Vreet vaak een klein deel (of niets) van de prooi zonder ernaar terug te keren
8. De jagers kunnen thuisblijven – de wolf doet dit op natuurlijke wijze	8. Is een plezierkiller, een lustmoordenaar; en niet allen in gesloten ruimtes
9. De wolf eet het liefst wild – niet zozeer schapen en ander vee	9. Hij begint de prooi te verslinden zonder hem eerst te doden
10. Alleen in afgesloten ruimtes doodt hij meer dan nodig	10. Elke wolf zal vee bejagen, zodra hij de kans ziet (en dat kan je hem niet afleren)
11. De mens heeft weinig van de wolf te vrezen	11. Hij plant zich onder gunstige omstandigheden bijzonder snel voort
12. Hij doodt slechts wat hij op kan vreten	12. Roeit wildstand uit en trekt dan verder
13. Hij doodt zijn prooi snel en efficiënt	13. Heeft geen blijvend positieve invloed op de biodiversiteit in tegendeel.
14. Zeer intelligent dier	14. Laat vaak een biologische woestijn achter (predator pit)

We stellen vast, dat de beweringen van de Groep-Geist zodanig in tegenspraak zijn met de beweringen van de Groep-NL, dat de conclusie moet luiden:

Als de ene groep gelijk heeft, vertelt de ander veel onzin.

Wie heeft er gelijk?

Nemen we het belangrijkste punt: Groep-NL beweert, dat de wolf bijna geen gevaar vormt voor de mens. Biologen, activisten en politici verkondigen dit regelmatig. Een politicus beweerde zelfs, dat de wolf nog nooit een mens had gedood!

Echter deze beweringen worden door de feiten keihard weerlegd, zoals te zien in onderstaande lijst.

Er is dus sprake van (schuldige of geveinsde) onwetendheid bij de Groep-NL. Hiermee verliest deze groep zijn geloofwaardigheid.

Aanvallen op mensen

Noord-Amerika

22-jarige stagiair verscheurd (2005)

Er vonden in de 20e eeuw in Noord-Amerika inderdaad niet zeer veel aanvallen op mensen plaats, maar het was verre van nul. Een gebeurtenis ver weg in The West, haalde de New York Times niet. En mensen, die gewoon niet meer terugkwamen uit de wildernis, kwamen ook niet in de krant.

De verklaring is, dat de wolvenpopulatie al zeer ver teruggedrongen was op de meeste plaatsen, maar vooral dat daar niemand ongewapend de wildernis inging en er min of meer standaard geschoten werd, als een wolf zich liet zien. Een gewapend man straalt zelfvertrouwen uit en de wolf ziet dat.

De dodelijke mythe dat wolven ongevaarlijk zijn, was de oorzaak van [de dood van de 22-jarige Kenton Carnegie](#), 8 november 2005.

Rusland

Verschrikking door de eeuwen heen

Zowel de Tsaren als de Sovjets hadden er belang bij de arme Russische bevolking in dat eindeloze land onbewapend te laten. De verhalen over de

verschrikkingen moesten daarom zo weinig mogelijk gehoord worden.

Will Graves geeft veel voorbeelden, waaronder:

- Aanvallen door groepen wolven op dorpen (nog in 1995 werden in Karelië, niet ver van Finland, hele dorpen geterroriseerd door wolven).
- Aanvallen op mensen: van 1870-1887 bijvoorbeeld werden in Europees Rusland 1445 mensen verscheurd
- 9 bladzijden met de namen van gedode dorpskinderen (1823) vond Graves in een oud archief

Zie verder: [Wolven in Rusland](#)

Citaat Will Graves:

Er zijn bergen documenten over gebeurtenissen, waar wolven mensen hebben gedood en verslonden. Gedurende meer dan twee eeuwen hebben Russen hun ervaringen met wolven gedocumenteerd, inclusief het verscheurd worden van honderden mensen per jaar, misschien duizenden in sommige slechte jaren. Vooral kinderen waren het slachtoffer.

Frankrijk

Duizenden doden

Begin deze eeuw startte de Universiteit van Caen een [historisch onderzoek](#) naar aanvallen van wolven op mensen sinds de middeleeuwen. Hierbij werden allerlei documenten onderzocht, van gemeentes, ziekenhuizen, politierapporten, notarissen, kranten, autopsies, familiearchieven, etc.

Van aanvang af werd er onderscheid gemaakt tussen rabiate (rabiës - hondsdolheid) wolven en menseneters. In 2007 verscheen het eerste rapport: 3.000 aanvallen sinds de 15e eeuw, waarbij het ongeveer 40% rabiate wolven betrof.

In 2014 was de stand 9.031 slachtoffers. Van ongeveer de helft werden naam, geslacht leeftijd, tijdstip en plaats van de aanval achterhaald.

Note: de universiteit meldt, dat de getallen allang verder gestegen zijn, maar dat men voor een update geen toegang tot de website heeft (sleutel verloren?). Dit probleem zou binnenkort opgelost worden.

België

Een masterscriptie (16e-18e eeuw)

Geschiedenis van de wolvenjacht in de [Zuidelijke Nederlanden van Karen De Schepper](#), vrijelijk van het internet in te lezen. p.102 en verder

Limburg

Een rampjaar in Swalmen

Veel kinderen verscheurd in de 17e eeuw. Zie bijvoorbeeld het [jaar 1810](#) vanaf 1 augustus.

Afghanistan /Turkije

In zijn essay [Toward Realistic Policies](#) geeft Geist in zijn endnotes een aantal verslagen van aanvallen door wolven op mensen. Onder andere:

- Kabul 18 Feb 2005: "It was reported that hungry wolves were driven by freezing cold in the mountains to invade Afghanistan's villages and have killed and devoured four people in the last two weeks. This was reported by the official Bakhter News Agency (BNA). Heavy snowfall is driving wolves from the mountains toward villages and in addition to four people being killed by wolves 22 have been bitten in Paktia Province which borders Pakistan. Over 460 head of cattle have also perished in the freezing cold. The Khaleej Times Online on 19 March reported the names of three of the ones killed. Several guard dogs and other domestic animals have been killed by vicious wolves across the southeast of the country."
- Ankara Turkey: "It was reported that a ten-year-old boy named Onur Bahar was killed by a wolf in a field near his house on the outskirts of Talas. The wolf went for the boy's throat and torn his left arm off. The Provisional Governor Ekrem Calik told the Anatolia New Agency that the

prints showed the boy had been attacked by a wolf. The wolf might have been drawn to the area by the smell of bones dumped outside a nearby supermarket. For incidents in other European countries see Capstick, 1981. *Maneaters*, Safari Press, Ca. pp. 108-114.”

- Roy Stewart (2004) In his book about travels in Afghanistan “The Places in Between” (p. 123, Harcourt Books) reports of arms being carried in order to ward off wolves, as well as of incidents in which Afghans were killed and eaten by wolves.

De gruwelijke realiteit

We weten ondertussen van de aanvallen door de wolven op schapen, dat het er niet diervriendelijk aan toe gaat en de dieren vaak levend verscheurd worden.

In al zijn gruwelijkheid kan dit gezien worden [op dit filmpje](#) uit Frankrijk, gemaakt door de boeren zelf. Vanaf 40 sec tot 3:30. De meeste dieren worden van achteren levend aangevreten.

Maar ook mensen werden op verschrikkelijke wijze verscheurd. In de meeste landen waren vooral kinderen de slachtoffers. Die moesten vaak het vee bewaken, terwijl de ouders het land bewerkten. Baby's en kleuters werden vaak geroofd, als moeder even niet keek.

Gruwelijke gebeurtenissen vindt u b.v. In de documenten van Swalmen ([hier boven](#)), maar zijn overal tot in de verschrikkelijke details beschreven.

Hoe doodt de wolf?

De wolf jaagt bij voorkeur op grote hoefdieren. Deze verdedigen zich met de voorpoten en kunnen de aanvaller zo verwonden. Een roofdier kan zich een verwonding slecht permitteren, omdat die zijn kansen bij de jacht sterk vermindert. Ze vallen dus van achteren aan en proberen een hap uit het zachte deel onder de anus te scheuren (het perineum). Zwaar bloedverlies verzwakt zo de prooi.

Alternatief proberen ze de achterpoten te verlammen d.m.v. het doorbijten van de hamstring of pezen. Dan kan het vreten beginnen. Het dier doden is niet nodig.

Citaat Will N. Graves

Wolven laten vaak hun prooidieren verschrikkelijk lijden. In de technische Sovjetliteratuur wordt in detail beschreven hoe wolven hun prooi doodden. Dit is geen aangenaam onderwerp. Zo kan het enige dagen duren voor een paar wolven een elandstier hebben gedood. In die tijd vreten ze de eland in feite levend op.

Zie hier hoe een [hert levend aangevreten wordt](#).

De groep-Geist, geloofwaardig?

Het gaat hier om een groep wetenschappers uit landen, waar ze heel veel wolven hebben, die tientallen jaren onderzoek verricht hebben in de wildernis. Meestal gezeten op de rug van een paard en met een geweer onder hand bereik. Het is dus zaak deze ervaren onderzoekers zeer serieus te nemen.

Valerius Geist waarschuwde sinds 2016 Europa de wolf geen beschermd status te geven: "Een recept voor problemen"

"Men heeft al, hier en in de Europese Unie, wetten in werking gesteld, die gebaseerd zijn op foutieve biologische aannames"

Will N.Graves waarschuwde in 1993 het Yellowstone Park géén wolven uit zetten. In 2007 verscheen zijn boek 'Wolves in Russia', het resultaat van zijn bevindingen en ervaringen gedurende 50 jaren, die hij stuk voor stuk heeft geprobeerd wetenschappelijk te staven.

Ted B.Lyon geloofde de jagers in Idaho niet, dat de wolf de wildstand in het Yellowstone Park zou decimeren. Hij kwam daarop terug, gedwongen door de feiten.

[Voor het leven en werk van deze onderzoekers zie hier.](#)

Geist: het zijn de omstandigheden!

Het zijn de omstandigheden die bepalen of de wolf gevaarlijk is!
Hier ligt de oorzaak van de misverstanden.

De voorzichtige wolf

De wolf is van nature héél voorzichtig. Daarover zijn beide groepen het eens.

Inderdaad zal de wolf niet snel een mens aanvallen. En zolang er voldoende prooidieren zijn, heeft hij er ook niet zo'n behoefte aan. Tenzij je het hem te gemakkelijk maakt.

En deze voorzichtigheid doet velen geloven, dat hij ongevaarlijk is.
Het gevaar zit dus in zijn voorzichtigheid.

Geist: de wolf leert door waarneming: kijken, kijken, kijken

En wat ziet hij dan hier in Nederland? Hij ziet mensen, die de baas zijn over veel dieren. Die honden aan een touwtje houden. Die een paard onder controle hebben. Dat geeft hem 'te denken'.

Anderzijds zijn die mensen toch ook heel benaderbaar. Zijn ze ongevaarlijk?
Misschien.

Wanneer zijn wolven gevaarlijk?

Wanneer zijn wolven <i>ongevaarlijk</i> voor de mens?	Wanneer zijn wolven <i>gevaarlijk</i> voor de mens?
<ol style="list-style-type: none">1. Als ze weldoorvoed zijn t.g.v. een succesvolle jacht op wilde prooidieren2. Wanneer hun aantal dus zeer laag is ten opzichte van het aantal prooidieren3. Wanneer ze regelmatig bejaagd worden en mensen dus als een gevaar blijven zien4. Wanneer ze zo nu en dan, maar zeer zelden, in contact komen met een mens, waarbij deze een gebrek aan vrees, zelfs arrogantie uitstraalt (een houding geassocieerd met het dragen van wapens) en geen enkel teken van zwakte vertoont	<ol style="list-style-type: none">1. Als ze te weinig voedsel krijgen doordat de prooidieren opraken, of omdat ze problemen met jagen hebben wegens ziekte, verwonding, lage sociale status, aftakeling of jong en alleen zijn (!)2. Goed doorvoede wolven kunnen ook gevaarlijk worden, wanneer ze regelmatig voedsel vinden in de nabijheid van mensen, zoals op stortplaatsen en campings3. Soms kan een wolf een mens bij vergissing voor een prooi aanzien4. Wanneer wolven voortdurend in nauw contact komen met mensen en aan hen gewend raken, zullen ze de mens langzaam als een mogelijke prooi gaan zien5. Echter, een zeer gunstige conditie voor het uitlokken van aanvallen is de feitelijke of wettelijke bescherming van de wolf

Bron: [Valerius Geist - when do wolves become dangerous to humans? \(p.22\)](#)

Maar bij hevige honger is de wolf tot alles in staat!!

De 7 stappen van gewenning volgens Geist

Wanneer wolven zich ergens vestigen en niet beheerd worden, dan treedt het volgende op:

1. De prooidieren (veelal hertachtigen) worden minder en de overblijvers laten zich nauwelijks nog zien in de natuur. Daarentegen zijn ze vaker te zien in de nabijheid van de mens (stad, boerderijen), waar ze veiligheid zoeken. De wolf laat zich nauwelijks zien, is *extreem* schuw.
2. Wolven naderen 's nachts de huizen/steden
3. Wolven laten zich overdag zien en bestuderen de mensen vanaf een afstand
4. Wolven vallen overdag vlak bij de huizen honden en vee aan. Mensen zijn nog geen prooi, maar worden dreigend toegegromd.
5. De aanvallen op vee worden frequenter. Ook worden meer koeien en paarden hevig verminkt of gedood. Ruiters worden gevolgd en omsingeld, maar nog niet aangevallen.
6. De wolf komt steeds dichterbij de mens, snuffelt aan de wandelaar, knabbelt aan zijn kleren, laat zich niet meer echt verjagen. Het lijkt heel leuk en speels, maar in werkelijkheid is hij aan het onderzoeken of de mens een mogelijke prooi is.
7. In deze fase bereikt de escalatie de top. De aanvallen op de mens zijn nog wat onhandig, en een forse man (type Canadese houthakker) kan zich nog wel verdedigen, maar tegen een roedel is de mens kansloos. Ook met een geweer.

En dit verklaart hoe het mogelijk is...

... dat een gezonde man, vol zelfvertrouwen, langere tijd ongewapend in nauw contact met een roedel wolven kan leven.

Tot de omstandigheden veranderen:

- Zoals voedselgebrek bij de wolf.

- Of een tijdelijke ongesteldheid van de man.
- Een verstuikte voet
- Etc.
- [Gevaar op de Hoge Veluwe](#)

Samenvattend

De Groep-Geist:

Wolven zijn van nature zeer schuw en uiterst voorzichtig en laten zich gemakkelijk afschrikken.

Tegen de tijd dat de wolf een mens aanvalt is hij er al diep van doordrongen, dat de mens ongevaarlijk is.

Onbeperkte bescherming leidt er dus toe, dat de wolf zijn diepgewortelde angst voor de mens zal verliezen. Dit zal ongetwijfeld tot gevaarlijke situaties leiden.

Zolang zijn standaard prooidieren in voldoende mate aanwezig zijn, zal de wolf niet snel een nieuwe prooi aannemen

Een mogelijke nieuwe prooi wordt eerst maandenlang van een afstand bestudeerd en dan voorzichtig benaderd, alvorens de wolf, aanvankelijk weifelend, de nieuwe prooi aanvalt

De mens als mogelijke prooi vormt daarop geen uitzondering

Er zijn veel verslagen van aanvallen op mensen door rabiate en gezonde wolven

Aanvallen op mensen vinden ook nu nog plaats

Er bestaat geen natuurlijk mechanisme, dat de populatie van wolven getalsmatig inperkt, behalve door uitputting van het leefgebied, i.c. uitroeien van de wildstand vanwege ongecontroleerde aanwas van de wolvenpopulatie.

Maar bij uitputting van de prooidier-populatie gaat de wolf op zoek naar andere prooien en zal gedreven door honger zijn schuwheid afleggen en dus gevaarlijk worden

De wolf doodt vaak om te doden (surplus killing), ook in niet-afgesloten gebieden. Van de prooi wordt vaak minimaal of helemaal niet gevreten. Deze overkill resulteert vaak in een sterk versnelde decimering van de wildstand

De populatie van bijv. hoefdieren wordt niet 'in balans' gebracht door de wolf. Integendeel, door bovenmatige predatie op kalveren ontstaat een 'scheve' populatie-opbouw

Voor de bewering dat een biotoop 'gezonder' zou worden en dat de wolf blijvend een positieve invloed op de biodiversiteit zou hebben bestaat geen aanwijzing. Er zijn wel aanwijzingen van het tegendeel. Denk o.a. aan het ontstaan van een 'predator-pit'.

The wolf is NOT the sanitarian of nature.

Bovenstaande eigenschappen zijn algemeen van toepassing op de grijze wolf (Canis Lupus) wereldwijd. Er is in dit opzicht geen verschil tussen een Russische of een Amerikaanse wolf.

Samenleven met de wolf is mogelijk

Samenleven is volgens Geist mogelijk onder voorwaarden:

1. Spaarzaam contact met de mens
2. Dus in afgelegen gebied van voldoende grootte
3. De mens moet blijvend als een mogelijk gevaar gezien worden
4. Dus zo nu en dan moet de wolf bejaagd worden
5. De wolf moet altijd een overvloed aan mogelijke prooi hebben
6. Dus veel wild t.o.v. wolven
7. Anders gezegd: weinig wolven t.o.v. wild
8. Anders gezegd: de wolf moet beheerd worden, niet beschermd
9. En vergeet dus het wolventoerisme!

Per land c.q. gebied zou bepaald moeten worden, of aan deze voorwaarden kan worden voldaan.

Een bevestiging uit een Europese bron

In oktober 2002 verscheen het boek "[The fear of wolves](#)" van de hand van John D.C. Linnell, hoofdonderzoeker aan de universiteit van Trondheim, Noorwegen, en vele anderen. Het is een uitgebreide en uiterst objectieve samenvatting van wat bekend was over het gevaar of vermeende gevaar van de wolf in zoveel mogelijk landen in Europa, Rusland, Azië en Noord-Amerika. Veel mensen in vele landen hebben eraan meegewerkt

Het boek verscheen vóór "The wolves of Russia" van Will N.Graves en vóór de meeste publicaties van Valerius Geist betreffende de wolf. Deze zijn dus niet meegenomen in de studie.

Niettemin concludeert het in voorzichtige bewoording:

- **Houdt de wolf wild.** Elke wolf, die zijn vrees voor de mens lijkt te verliezen of zich op enigerlei wijze agressief gedraagt, moet uit de

populatie verwijderd worden.

- **Afschot.** Zorgvuldig gereguleerd afschot kan in sommige situaties de benodigde schuwheid garanderen.
- **Prooi.** Het is van belang, dat de wildbeheerder er zorg voor draagt, dat er altijd voldoende prooi beschikbaar is.
- **Noodplan.** Het wildbeheer management moet een draaiboek klaar hebben voor het geval dat wolven zich agressief gedragen of hun schuwheid verliezen.

The freedom of the woods

Valerius Geist in [zijn podcast](#):

Je kan gaan en staan waar je wilt. Rustig picknicken. Je kan kamperen zonder bang te zijn voor wat dan ook.

Omdat de roofdieren heel, heel schuw zullen zijn.

We hadden nooit, nooit de minste problemen in gebieden waar gejaagd werd. (Dit geldt zowel voor beren als voor wolven)

Waar gaat het naar toe?

Maak uw keuze:

Groep-NL heeft gelijk	Groep-Geist heeft gelijk
<ul style="list-style-type: none">• De natuur, de biodiversiteit zal opbloeien• Jagers zullen niet meer nodig zijn• Het wild is voor de wolf, niet voor de mens• De populaties grofwild zullen 'in balans' zijn	<ol style="list-style-type: none">1. De populatie wolven dijt alsmaar uit2. Alle schapen, koeien, paarden en hobbydieren moeten achter hekken en in stallen opgeborgen worden.3. Herten, reeën en wilde zwijnen worden verregaand uitgeroeid.4. Het buitengebied wordt voor recreatie no-go.5. Fietzers vermijden de buitenwegen6. Wolven komen steeds vaker in de bewoonde gebieden in. Vooral 's nachts.7. Alle honden, aangelijnd of niet, worden verscheurd.8. Dit is vermoedelijk het moment, dat de mensen gaan inzien, dat de situatie onhoudbaar is en gaat er ingegrepen worden9. Dan zullen de eerste, halfslachtige maatregelen genomen worden (de kool en de geit)10. Het risico voor aanvallen op mensen neemt toe11. Het gevaar, dat meerdere roedels gezamenlijk gaan optreden (superpacks) neemt toe.
Wat moet er gebeuren?	Wat moet er gebeuren?
<ol style="list-style-type: none">1. Schapen, koeien, paarden en hobbydieren moeten achter degelijke hekken2. Of het jaar rond in de stal3. Alternatief worden ze beschermd door speciale honden en muildieren4. Hybridisering tussen deze honden en de	<ol style="list-style-type: none">1. De wolf moet zijn beschermde status volledig ontnomen worden2. Vastgesteld moet worden, hoeveel roedels ons land verdraagt3. Een beheerplan moet opgesteld worden4. Hybridisering tussen honden en de wolf

wolf moet vermeden worden	moet vermeden worden
---------------------------	----------------------

Bij twijfel, is er nog altijd het geliefde voorzorgsprincipe:
Ga uit van het slechtste scenario.

We mogen dus concluderen.....

Wanneer Geist gelijk krijgt en er ongelukken gaan gebeuren, kunnen Europa en de mensen die de wolf welkom heten, niet de schuld op een 'probleem-wolf' schuiven.

Die wolf doet gewoon wat in zijn aard ligt, zoals beschreven door Valerius Geist.

Achtergrondinformatie

Leven en werk van de groep-Geist

Valerius Geist

Geboren in Ukraine (1938), verhuisde via Duitsland naar Canada (1953), waar hij een graad zoölogie behaalde aan de Universiteit van Brits Columbia. Tientallen jaren deed hij onderzoek naar wilde hoefdieren. Hij stierf 2021 aan de gevolgen van Covid-19.

Maar waar is de wolf?

Tientallen jaren deed hij onderzoek in de wildernissen van Canada. Dat was niet een dagje met een vlindernetje naar

buiten, maar in een groep, te paard, wekenlang en, niet onbelangrijk, allemaal met een geweer bij zich. Dat doe je daar, wanneer je de wildernis ingaat en je kunt er ook je avondeten mee schieten. De wolf was ongevaarlijk, zeiden de collega's, die de wolven bestudeerden. En inderdaad, ze zagen wel wolven in de verte, maar hadden er nooit problemen mee.

Toen hij gepensioneerd werd, ging hij met zijn vrouw (ook biologe) op Vancouver Island wonen. Na een tijd bemerkte hij, dat het gedrag van de wolven veranderde, tot hij zelfs met zijn vrouw op een tractor moest klimmen, om het vege lijf te redden. Toen realiseerde hij zich, dat het al of niet gevaarlijk zijn van de wolf afhangt van de omstandigheden. Vervolgens besteedde hij nog enkele jaren aan het bestuderen van de wolf en andere predatoren – zowel in Noord-Amerika als in Siberië.

Hoefdieren Noord-Amerika

Bighorn Sheep

Caribou/Rendier

Dall Sheep/Steenbok

Muidierhert

Witstaarthert

Berggeit

Elk / Wapiti

Moose / Eland

Will N. Graves

Geboren in Texas 1928.
Talenknobbel.

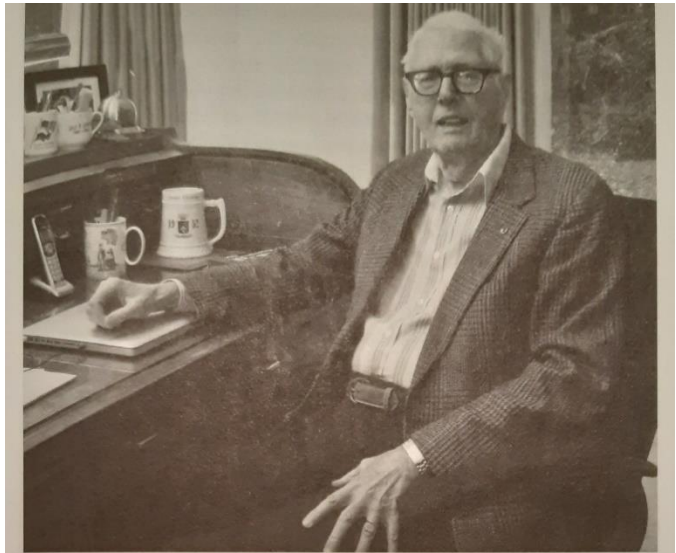
Will Graves studeerde Russisch en bestudeerde 10-tallen jaren Russische literatuur betreffende wolven, jaagde zelf op veel plekken, van Karelië en Oekraïne tot Kazachstan en Siberië. Sprak met veel boeren, herders, wolvenjagers, biologen en dook in oude archieven.

In 2005 publiceerde hij het boek 'Wolves in Russia' met als ondertitel 'Agony through the Ages'.

Dit boek is een samenvatting van zijn bevindingen gedurende 50 jaren, die hij stuk voor stuk heeft geprobeerd wetenschappelijk te staven. Het bestrijkt 150 jaar Russische geschiedenis.

Een samenvatting in het Nederlands:

[Wolven In Rusland; verschrikking door de eeuwen heen](#)

With the outbreak of the Korean War, Will Graves volunteered for the U.S. Air Force and was trained as a Russian linguist. In order to accelerate and develop his skills in Russian, he started to read Russian wildlife magazines and books. Wolves were often discussed, and soon his interest became focused on wolves in Russia. He asked every native Russian he met if they had any knowledge of wolves and began to record data and resources. Graves' interest in wolves grew into a serious hobby that continued after the war.

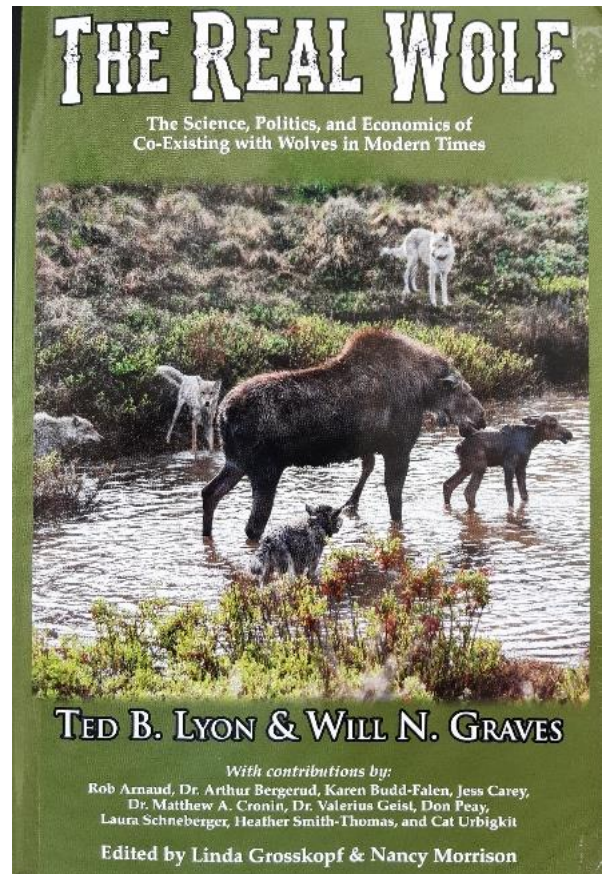
Ted B. Lyon

In 2014 verscheen het uiterst goed gedocumenteerde boek 'The Real Wolf' van Ted B. Lyon en Will Graves met bijdragen van nog 10 anderen en met in totaal meer dan 450 referenties en literatuurverwijzingen. Ze noemen het zelf het resultaat van 30 jaar arbeid.

Ted werkte meer dan 37 jaar als advocaat in ingewikkelde processen. Soms werkte hij als gelicenseerde vis- en jachtgids. Hij bezit een vakantiehuis in Montana, waar hij ook regelmatig jaagt.

Aanvankelijk geloofde hij ook, dat het een goed idee was wolven uit te zetten in het Yellowstone National park. Hij geloofde zijn jachtvrienden niet, die beweerden, dat het zeer slecht zou uitpakken voor de natuur, wildstand en de veeteelt in de naburige gebieden.

Zijn boek toont ook het enorme bedrag aan belastinggeld aan, dat de Amerikaanse overheid en de staten hebben uitgegeven om wolven te introduceren in het westen van de Verenigde Staten, meer dan tweehonderd miljoen dollar, en de vele aanzienlijke extra economische kosten die deze staten hebben moeten maken ten gevolge van deze introductie.

Citaat Ted B. Lyon:

In het Lolo National Forest (Montana), waar de wolven al direct in 1995 heen gemigreerd waren, zakte de populatie wapiti's van 12.000 naar 2.000 in 2011.

En toen mijn vrouw en ik in 2001 ons stuk land kochten bij Bozeman (even ten noorden van YNP), telde de Gallatin-populatie 1.000-1.200 wapiti's.

In 2011 waren er daarvan 42 over. En dat is allemaal terug te voeren op die 66 wolven uit 1995 en hun nageslacht.

Als advocaat ontdekt Ted Lyon, dat een grootschalige campagne de foutieve informatie over wolven in stand hield en nog houdt.

1. Wolven doden of vallen geen mensen aan. **Feit:** Dat doen ze wel, en regelmatig.
2. Wolven zijn de gezondheidszorgers van de natuur en doden alleen de zwakken en de zieken. **Feit:** Wolven doden alle soorten dieren, zowel de zwakken als de sterken.
3. Wolven vernietigen geen kuddes wild. **Feit:** Onderzoek heeft keer op keer aangetoond dat wolven in de meeste gevallen kuddes wild vernietigen en daarna weer verder trekken.
4. Wolven zijn een economische boom voor de economieën van Idaho, Montana en Wyoming. **Feit:** Het onderzoek in hoofdstuk 11 toont aan dat deze bewering volledig onjuist is.
5. Wolven dragen geen ziektes bij zich die schadelijk zijn voor de mens. **Feit:** In hoofdstuk 8 en 9 word je de waarheid getoond over wolven en de ziektes die ze bij zich dragen, ondersteund door wereldwijde wetenschappelijke gegevens die aantonen hoe gevaarlijk deze ziektes kunnen zijn voor de mens.
6. Alle wilde wolven zijn 100 procent zuivere wolven. **Feit:** Naarmate de wolvenpopulaties groeien in 48 staten zuidelijk van Canada, vooral in en rond gemeenschappen, gaan wolven een wisselwerking aan met honden en coyotes, waarbij ze deze doden of zich met hen voortplanten, wat resulteert in hybriden, die niet beschermd worden door de Endangered Species Act.
7. Wolven zijn een bedreigde diersoort die met uitsterven wordt bedreigd. **Feit:** Er zijn ten minste honderdduizend wolven in het wild in Noord-Amerika en nog eens driehonderdduizend of meer wolven en wolf-hond hybriden die in toevluchtsoorden, educatieve centra en dierentuinen leven. Ook worden ze gehouden als huisdier in Noord-Amerika.

Er zijn minstens zoveel wolven in Europa en Azië.

Foto genomen in Gallatin Canyon, Montana, door Chris Ruebusch, een gelicenseerde gids sportvissen. Foto genomen in het vroege voorjaar van 2010. Chris volgt de groep wapiti's om de geweiën van de wapiti's te rapen zodra ze afvallen. Oorspronkelijk waren er 43 wapiti-stieren in de groep. De wolven doodden er 36 van aan het begin van de lente en lieten ze liggen zonder ervan te vreten.

Foto achterflap 'The Real Wolf'

Het boek 'The Real Wolf' toont ook het enorme bedrag aan belastinggeld aan, dat de Amerikaanse overheid en de staten hebben uitgegeven om wolven te introduceren in het westen van de Verenigde Staten, meer dan tweehonderd miljoen dollar, plus de vele aanzienlijke extra economische kosten die deze staten hebben moeten maken ten gevolge van deze introductie.

Heeft Geist toch ongelijk?

[Een filmpje uit 2019: Steve Backshall begin en 2:14](#)

Wat zien we hier?

De wolven komen spontaan naar de cameraploeg lopen. Toevallig? Ze hebben hun extreme schuwheid al afgelegd. Men heeft de wolven dus eerst gelokt en laten wennen.

De wolven zijn weldoorvoed, blakend van gezondheid.

Wat zien we hier niet?

We zien niet, wat de wolven wél zien: behalve de twee presenta-toren, 1 of 2 cameraploegen en de bijbehorende microfoonhengels. En heel misschien mensen met een geweer? De producer kan toch geen risico nemen op ongelukken?

Is dit verantwoord?

In 2023 leeft Steve Backshall nog steeds. Maar als deze wolven ooit hongerig worden en kinderen met een vertrouwd geurtje een heuvel af zien skiën, mensenkinderen die nooit gevaarlijk waren, zullen ze minder aarzeling hebben.

En wie is er dan verantwoordelijk?

Hoeveel wolf kunnen we hebben voordat de wildstand instort?

In 2012 verscheen een [modelstudie](#), uitgevoerd door de student Glen Lelieveld, volgens welke er in Nederland plaats zou zijn voor 20 tot 40 wolvenroedels.

Het model is gebaseerd op kenmerken als wegendichtheid, aantallen inwoners, landinrichting (agrarisch landschap, natuurgebied, stedelijke omgeving) en aanwezigheid van prooidieren en op het gegeven, dat een wolventerritorium minimaal zo'n 225 vierkante kilometer groot is.

Een model is gebaseerd op meetbare feiten, een aantal aannames en eventueel ontbrekende feiten. *Een model mag pas serieus genomen worden, wanneer de uitkomsten door metingen bevestigd zijn.*

Arthur Bergerud (The Real Wolf, hoofdstuk 8) bestudeerde 30 jaar lang de populatiedynamiek van verschillende diersoorten in het noorden van Canada. Op grond van een deel van zijn werk zou geschat kunnen worden, dat er op de hele Veluwe maximaal langdurig plaats zou zijn voor 3 wolven.

Bij Bergerud is geen sprake van een model, maar van metingen.

Een en ander vindt u toegelicht in [De Plezierjager Canis Lupus](#).

De wolf doodt veel meer dan hij ooit op zou kunnen vreten – *Overkill*.

[Waarschuwing Hoge Veluwe](#)

[Roedel Noord-Veluwe](#)

[Noodkreet uit Frankrijk](#)

Overkill in Nederland

Aantal slachtoffers per individuele wolf per aanval volgens BIJ12 begin oktober 2023.

Individu	Meldingen	Totaal dood en gewond	slachtoffers per aanval	Individu	Meldingen	Totaal dood en gewond	slachtoffers per aanval
GW2667m	2	48	24	GW3149m	1	4	4
GW998f; GW893m	2	32	16	GW3237m	3	11	4
GW3152m; GW2090f?	1	16	16	GG010m	2	7	4
GW3151m; GW2090f?	1	16	16	GW1401f	8	25	3
GW998f	8	98	12	GW843m	3	9	3
GW849f	1	12	12	GW3242f	1	3	3
GW2090f, GW3151m	1	11	11	GW3151m; GW2397m?	1	3	3
GW2905m	2	18	9	GW3150m	1	3	3
GW2904m	1	9	9	GW2669f	2	6	3
GW3152m?	4	34	9	GW2603m	1	3	3
GW2398m	2	17	9	GW2090f, GW2397m	7	20	3
GW3012f	5	42	8	GW2362m	6	17	3
GW2665m	5	42	8	GW953m	10	27	3
GW2664m	5	42	8	GW2936f	2	5	3
GW965f	1	8	8	GW680f	5	12	2
GW3151m	16	122	8	GW2807m	4	9	2
GW1608m	3	22	7	GW2541m	16	36	2
GW3011f	3	21	7	GG021m	4	9	2
GW2670f	6	42	7	GW2540f	14	30	2
GW2397m; GW3152m	1	7	7	GW1490m	7	15	2
GW1920m	4	28	7	GW1625m	104	212	2
GW2864m	22	152	7	GW893m	4	8	2
GW2402m	15	95	6	GW763f	1	2	2
GW2435m	9	50	6	GW368m	4	8	2
GW1554m	11	60	5	GW3243f	2	4	2
GW2668f	3	16	5	GW2666f	1	2	2
GW2090f	40	209	5	GW2419m	3	6	2
GW2090f; GW2397m	5	26	5	GW1924m	1	2	2
GW954f	4	20	5	GW1428m	1	2	2
GW913m	3	15	5	GW2902f	9	17	2
GW3236f	1	5	5	GW979m	6	10	2
GW2935m	1	5	5	GW1479f	2	3	2
GW2397m; GW3151m	1	5	5	GW955m	1	1	1
GW2488m	18	87	5	GW912f	1	1	1
GW1261m	26	123	5	GW3250m	1	1	1
GW3152m	13	60	5	GW3240m	1	1	1
GW1954m	17	77	5	GW3151m?	1	1	1
GW2397m	48	204	4	GW3151m; GW2397m	1	1	1
GW960f	1	4	4	GW3011f; GW3250m	1	1	1
GW3151m; GW2090f	1	4	4	GW2864m; GW3011f	1	1	1
GW3149m	1	4	4				

[In rood de wolf GW3151m, die 09-07-23 een schapenboer aanviel in Wapse.](#)

Merk verder op, dat het maar zelden om 1 slachtoffer gaat.

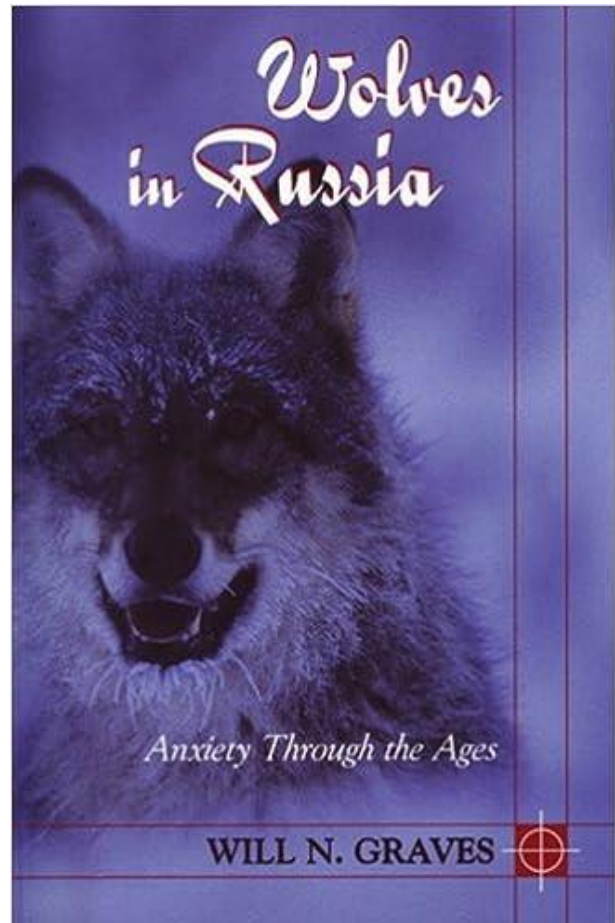
Het boek 'Wolves in Russia'

Van dit boek zijn alleen nog gebruikte exemplaren te verkrijgen voor veel geld en moeite.

Wel moeten zich nog exemplaren bevinden in een paar bibliotheken (Göttingen, Londen, München).

Een Nederlandse samenvatting van het boek vindt u hier:

[Wolven in Rusland.](#)

Yellowstone National park

In 1995 werden onder grote druk van natuurorganisaties 32 Canadese wolven uitgezet in het Yellowstone National Park. Tegelijkertijd nog eens 34 stuks in de Salmon River Wilderness in Idaho, 750km verder weg. Op dat moment bezat Yellowstone de rijkste populaties wapiti's (Elk), muildeerherten, elanden en andere hoefdieren.

Het is niet moeilijk filmpjes en verhalen te vinden, over hoe goed het sindsdien wel niet gaat met de biodiversiteit in het park.

Ted B. Lyon zegt daar echter iets heel anders over in zijn boek *The Real Wolf*.

In 2012 was er nog maar een fractie van over van de oorspronkelijke, enorme kuddes hoefdieren, terwijl de wolvenpopulatie op minimaal 1700 gesteld werd (volgens sommige onderzoekers waren het er 5x zoveel). Van de elanden was er bijna geen enkel exemplaar over.

De hoofdredenen waren de zeer snelle voortplanting van de wolf, zijn razendsnelle verspreiding en het ontbreken van beheer.

“Deze wolf was gezenderd en op Woensdagmiddag uitgezet in Yellowstone Park. De volgende dag passeerde hij Dillon, Montana, zo'n 110km verder en Vrijdagavond kwam hij de berg af naar beneden om op mijn grond mijn schapen te doden” (nog eens 100km).

Ralph Mccrea, 1999, Leadore, Idaho (verloor 20 lammeren in 2 nachten)

Waarom nog geen grote ongelukken in Europa?

Als de Groep-Geist gelijk heeft, zijn ongelukken met mensen in Europa te verwachten. Tot nu toe is daarover weinig bekend.

Tegelijkertijd geven de bevindingen van Geist hiervoor een verklaring:

De wolf neemt de tijd. Zoals gezegd is hij zeer voorzichtig en krabbelt terug, wanneer hij de boel niet vertrouwt en hij tegelijkertijd niet uitgehongerd is.

Zo is er in meerdere landen al een bepaald afschot van wolven (o.a. Scandinavië, Frankrijk). Dat maakt de andere wolven voorzichtiger.

Mogelijk dat slechte ervaringen met het verkeer hem ook afremt?

Hoewel grote ongelukken nog uitgebleven zijn komt de wolf steeds dichterbij:

- [09-07-23 Schapenboer ernstig gewond, Wapse-Drenthe](#)
Wolf valt schapenboer aan, die zijn dieren probeert te beschermen
- [30-05-23 Amazone hardnekkig gevolgd, Diever-Drenthe](#)
Wolf liet zich niet afschrikken.
- [02-05-23 Wolf rond basisschool Wiesede-Ostfriesland](#)
Extra bewaking tijdens speelkwartier
- [17-04-23 Slapende wolf in tuin Doetinchem](#)
Wolf verdoofd en terug gebracht naar 'de natuur'.
- [22-3-23 Vrouw \(56\) midden in dorp aangevallen, Italië Abruzzes](#)
De vrouw werd omvergeworpen – wolf verdween met haar aangelijnde hond
- [17-03-23 Vrouw belaagd door wolf Zweden Västmanland](#)
De wolf was nogal geïnteresseerd in haar hond en kwam tot 5 meter dichtbij.
- [15-03-23 Twee kinderen van 10 jaar bij het sleeën benaderd door 3 wolven. Nedersachsen.](#)

- 21-02-23 [Doktersassistente achtervolgd door 3 wolven Visselhövede Duitsland](#)
Op de e-bike snel terug naar het dorp.
- [13-02-23 Gemeenteraadslid bedreigd door 5 wolven, Franse Alpen.](#)
Grommend daalden ze op hem af. Stenen gooien hielp niet. Een wolvin kwam het dichtst bij – hij sloeg haar met een stok. Het duurde een half uur voor de wolven afdropen.
- [22-10-22 Gezin met 2 jonge kinderen benaderd door een wolf, Hoge Veluwe.](#)
Dit is, wat je krijgt bij strikte bescherming.
- [05-11-22 Koppel belaagd door 3 wolven. Otterlo.](#)
- [28-07-22 Kind \(8 jaar\) verscheurd – Dagestan.](#)
Dit kind redde zijn broertje van 6, die ‘slechts’ zwaargewond werd.
- [13-12-22 Wolf doodt hond. Rosche Duitsland.](#)
Hier wordt weer verondersteld, dat de wolf de hond als concurrent ziet. Volgend V.Geist en W.Graves is de hond voor de wolf niets anders dan een mogelijke prooi.
- [15-01-22 Zeven wolven bedreigen man en verscheuren zijn hond. Trentino-Italië](#)
De wolven waren niet onder de indruk van de mensen – ook niet toen de hulpdiensten kwamen.
- [31-12-21 Roedel volgt hardnekkig groep bergwandelaars. Graubünden Zwitserland](#)
“Wolven spelen niet. Wanneer ze hun diepe schuwheid hebben laten varen, bestuderen ze je als mogelijke lunch.” (Valerius Geist)
- [16-04-21 Vrouw met hond belaagd door wolf. Wietendorf Duitsland.](#)
- [10-01-21 Kinderen op ponies belaagd. Südheide Duitsland](#)
'Ik laat mijn kinderen niet meer alleen buitenrijden, dat is te gevaarlijk'
- 10-06-15 Boerenzoon (16j) [omsingeld door 9 wolven](#) Alpes de Haute Provence

Toen hij zijn koeien wilde beschermen – gered door broer op tractor met volle schijnwerpers

- [31-03-15 Roedel benadert man op tractor. Uelzen, Duitsland](#)

Waarom denderd Europa gewoon door?

Romantische denkfouten van Groen-Europa leiden tot wensdenken:

- De natuur regelt het zelf wel. **Nee:** de natuur regelt niet wat wij graag willen. Ze gaat haar blinde gang, zonder plan, gestuurd door natuurwetten en toeval.
- En dan komt de biodiversiteit vanzelf. **Nee:** niet de biodiversiteit, waarvan wij dromen, en vaak zal een verschraling optreden door ongebreidelde predatie.
- Balans in de natuur. **Nee:** balans in de natuur is niet te definiëren. Een 'stabiele' situatie zal altijd tijdelijk zijn. De balans, die wij graag zien, kunnen alleen wij handhaven d.m.v. beheer.
- Beschermen is beter dan beheren. **Nee:** beschermen is ook een ingreep in natuurlijke processen. Beheren betekent gecontroleerd ingrijpen, dus ook niet ingrijpen, wanneer dat nodig is.
- De gewenste natuur probeert men door te drukken, ook als die natuur helemaal niet wil. En voor dat doordrukken zijn er heel veel actiegroepen met heel veel geld. Zie [Econostra](#) van Peter Siebelt.

[Zelf het wiel willen uitvinden: FACE - zeker als er €7.028.148 te verdelen valt.](#)

Anekdoten en meer

Heerlijke jonge welpjes

De oorspronkelijke bewoners van het hoge Noorden van Amerika leverden regelmatig strijd met de wolf maar roeiden hem niet uit. Ze kenden de wolvenholen in hun gebied. Elk voorjaar ging de stam feestelijk op weg naar deze holen en haalden de welpen eruit op 2 na. De overige welpjes werden ter plekke geconsumeerd. Een delicatessen, volgens insiders.

Waarom lieten ze 2 welpen zitten?

Als ze alle welpen eruit zouden halen, verdwenen de ouderdieren om ergens anders een nieuw hol te vinden en die moest men dan maar weer zien te vinden.

Maar er was vermoedelijk meer: de mensen wilden niet van alle wolven af. Als je de top-predator uitroeit en zijn taak niet zelf overneemt (jagen), nemen de aantallen meso-predatoren (vossen, marterachtigen, otters, skunks etc) massaal toe. En dat betekent ineenstorting van het ecosysteem. Totdat er soms zelfs geen vis meer zit in de rivier.

Idaho wolvenafschot

In 2009 besloot de staat Idaho, dat er 220 wolven afgeschoten moesten worden. Omdat te bereiken verkocht men 26.384 speciale wolf-licenties aan de vele jagers, die er jaarlijks voor de jacht komen.

Het afschot werd niet gehaald!

Als de wolf bejaagd wordt, wordt hij héél voorzichtig!

Predator pit/biologische woestijn

Een biologisch woestijn kan op verschillende manieren ontstaan. In noordelijke streken (Siberië/Canada) gaat het als volgt:

De wolf roeit in een gebied alle hoefdieren uit en trekt verder, omdat er niets meer te vreten valt. Normaal zou de wildstand zich na enige jaren herstellen. Maar er leven ook beren, die daar uitstekend kunnen overleven zonder hoefdieren. Wel lusten ze graag de kalveren van de overgebleven hoefdieren en zijn er erg goed in die te vangen.

[De hoefdierpopulatie herstelt zich niet.](#)

Citaat: Valerius Geist - 2019

Protectionism, on the other hand, will give you biologic deserts of unimaginable size and reduced biodiversity, as witnessed today in Siberia, and parts of North America, where wolves and grizzlies are de facto freed from human interference.

(Bescherming zal anderzijds leiden tot biologische woestijnen van onvoorstelbare afmetingen en sterk verminderde biodiversiteit, waarvan we vandaag getuige kunnen zijn in Siberië en delen van Noord Amerika, waar wolven en beren in feite vrij zijn van menselijke invloeden.)

De beren lieten zich niet zien

“Toen ik een [jonge bioloog](#) was in Brits Columbia, hadden we beren! Je wil niet weten hoeveel. Ze zaten overal! Maar we zagen ze nooit... We zagen hun sporen, 's nachts hoorde je ze door de afzettingen breken. Maar je zag ze nooit! De reden was, dat in de jaren 50 er in het park geen hikkers waren. Kun je je dat nu nog voorstellen? Er waren geen natuur-freaks rondrennend met belletjes aan hun riem. De mensen die er kwamen, waren jagers, die waren gewapend, goudzoekers, die waren gewapend, biologen zoals ik, wij waren gewapend. Iedereen was bewapend. Maar niemand had er behoefte aan een grizzlybeer te schieten. We hadden eland – genoeg te eten dus. Maar de grizzlyberen doden van nature elkaar. Mannetjes doden vrouwtjes en jongen en vreten die op. Grizzlyberen zijn dus zeer achterdochtig. Eén ding waar ze niet tegen kunnen, is beslopen te worden. Een man met een geweer, die stoer rondloopt, bewust van zijn kracht, die gaan ze uit de weg. Zolang die mannen zo rondlopen, heb je de ‘freedom of the woods’, kan je kamperen waar je wilt, picknicken waar je wilt. Je wordt niet lastiggevalen.” (Geist)

Geist: als ik het voor het zeggen had in een National Park, dan zou ik ongewapende backpackers niet toestaan de bergen in te trekken.

Superpacks in siberië

Wolvenroedels bestaan normaal uit 5 tot 15 dieren en dulden geen andere in de buurt. Er is echter één, zeldzame uitzondering: als de prooidieren opraken in een gebied en de honger toeslaat. Ze schijnen dan te begrijpen, dat ze beter samen kunnen werken en vormen grote groepen tot wel een paar honderd dieren toe. Deze groep trekt steeds maar verder en valt alles aan, wat op hun weg komt. Ze doden, doden en doden..... Tot er niets meer te doden valt.

[In 2013 was dit nog het geval in Yakoetië \(Yakutia\).](#)

[Zie ook Algemeen Dagblad 09-02-11.](#)

Coyotes slimmer dan wolven?

Bevindingen uit Noord-Amerika:

Anders dan coyotes weten wolven zich moeilijk te handhaven in een dicht verkeersnetwerk en stedelijk gebied. Ze hebben een hoge kans gedood te worden door een auto of trein. Ze lijken weinig te hebben van de durf en intelligentie van coyotes. Wolven zijn echte ‘wildernisdieren’.

In het buitengebied houden coyotes een 'geweerschot' afstand van autowegen. Zo niet de wolf.

Referenties en literatuur

- [Biological predator deserts in Siberia and North America](#) (V. Geist)
- [When do wolves become dangerous?](#) (V. Geist)
- [When Ignorance is a bliss.](#) (V. Geist, zijn ervaringen in de wildernis)
- [The fear of wolves](#) (John D.C. Linnell)
- [De Geschiedenis van de wolvenjacht in de Zuidelijke Nederlanden](#) (Karen De Schepper)
- [Large Predators: Them and Us!](#) (V. Geist)
- [Toward Realistic Policies](#) (V. Geist)
- [Hidden agendas](#) (Charles E. Kay)
- [Wolven in Rusland](#) (Will N. Graves – Nederlandse bespreking)
- [De Plezierjager Canis Lupus](#)
- [Wolvenaanvallen in Frankrijk](#)
- [About the Real Wolf](#) (Ted B.Lyon en Will N. Graves)
- [Dr. Valerius Geist Podcast](#)
- [Een Nederlandse ervaringsdeskundige](#)